

Natura 2000 område nr. 177 Maribosøerne

Områdebeskrivelse

Midt på Lolland ligger Maribosøerne i et kuperet bakkelandskab omgivet af det ellers flade lollandske landbrugsland. Dødislandskabet har efterladt fire søer: Søndersø, Røgbølle Sø og Hejrede Sø inden Natura 2000-området samt Nørresø udenfor området. Søerne er rene, lavvandede og med rig undervegetation. De er rige på øer, holme og næs.

Søerne omgives for størstedelen af et storslået herregårdslandskab. Her finder man udstrakte skove, skovmoser, åbne moser og enge samt dyrkede marker med gamle ege. Områdets størrelse og store variation tilbyder utallige levemuligheder for dyr og planter, og intet søområde i Danmark indeholder et mere rigt og varieret fugleliv. Her åbnedes i 1994 Danmarks første regionale naturpark.

Det samlede areal er på 3.806 ha, hvoraf størstedelen er søareal.

Vigtigste naturværdier

Søerne er voksested for mange forskellige vandplanter, bl.a. kransnålalger og stor najade. Sidstnævnte findes kun her i Danmark og er udbredt i alle tre søer sammen med fisken pigsmørling. Der findes hængesæk flere steder langs bredden i Søndersø.

Maribosøerne er af international betydning for flere rastende andefugle. Rørskove og øer udgør nationalt vigtige ynglelokaliteter for fuglearter på udpegningsgrundlaget. I de udbredte ellesumpe holder traner ind imellem til. I skovene yngler havørn og hvepsevåge, og der forekommer hele ti arter flagermus, bl.a. bredøret flagermus, som er på udpegningsgrundlaget.

Langs søbredderne af Søndersø og Røgbølle Sø findes rigkær, der ligesom isolerede forekomster af kalkoverdrev er stærkt beskyttelseskrævende. Bøgeskovene rummer indslag af sjældne træarter.

Trusler mod områdets naturværdier

Næringsstofftilførsel til søerne sker fortsat i nogen grad fra regnvandsbetingede udløb og spildevand fra spredt bebyggelse.

Svingende vandstand i Hejrede sø er både et problem for vanddyr som stor vandsalamander og pigsmørling, da deres fladvandede yngleområder udtørres, og for rørskovsfuglene, da tagrørsump forsvinder ved jævnligt skiftende vandstande.

Tilgroning er en akut trussel for engene med kalkoverdrev og rigkær, især fordi disse naturtyper i forvejen er isoleret i små områder. Tilgroningsproblemer ses også på enge med afgræsning. Ynglende fjordterne og hættemåger kræver årlig fjernelse af træopvækst for at bibeholde søbredderne som ynglested.

Invasive arter som kæmpe-bjørneklo og japansk pileurt forekommer flere steder.

Intensiv skovdrift kan medføre, at skovnaturtyper forringes eller ødelægges, eller at skovnaturtyper konverteres til skovnaturtyper, der ikke er omfattet af habitatdirektivet.

Forstyrrelse af ynglende og rastende fugle ses i mindre omfang f.eks. ved overtrædelse af sejladsbestemmelser, vildtreservatbestemmelser eller i forbindelse med færdsel i skoven.

Prædation fra rotter, ræv og kragefugle, der tager æg og unger er en jævnlig trussel mod områdets ynglefugle.

Målsætning

Det overordnede mål for Natura 2000-området er, at søerne sikres god vandkvalitet og en artsrig undervandsvegetation.

De omgivende skove og lysåbne naturtyper skal sikres, og visse forekomster udvides for at naturtyperne kan bevares på lang sigt. Rigkær og kalkoverdrev sikres en pleje der opretholder en speciel artsrig flora, bl.a. som vigtigt voksested for orkidéarter.

Søområdet skal være et godt levested for både internationalt vigtige forekomster af rastende vandfugle samt for sjældne ynglefugle.

Indsats i 1. planperiode

Oversigt over væsentlige indsatser til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke anvendt
Rydning, fjernelse af uønsket opvækst Herunder bekæmpelse af invasive arter	X			
Forbedring af hydrologi Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger	X			
Ekstensiv drift Fx indførsel eller opretholdelse af græsning, høslet mm.		X		
Sikring af arealer Sikring af natur der ikke pt. er beskyttet (fx skovnatur)		X		
Reducere forstyrrelser Fx færdsel, og sejlads		X		

<p>Forbedring/sikring af levesteder</p> <p>Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer, stabil vandstand eller større fouragerings- eller yngleområder</p>	X			
---	---	--	--	--

Indsatsen vil dreje sig om sikring af vandkvaliteten i søerne via vandplanen. Der ud over sikre fuglenes og de øvrige arters levesteder samt genindføre eller sikre lysåbne forhold for naturtyperne rigkær og kalkoverdrev. For mange vandafhængige naturtyper og arter vil det desuden være afgørende at sikre en relevant hydrologi herunder stabil vandstand.

Rigkærene og kalkoverdrevene sikres ved rydning af opvækst, drift i form af græsning samt påbegyndelse af en sammenkædning af de små isolerede forekomster af disse naturtyper, hvor det er muligt.

Indsatsen for skovene vil dreje sig om beskyttelse af skovarealerne, samt sikring af en skovnaturtypebevarende drift og pleje på de skovarealer, der ikke indgår i en "urørt-skov" aftale.

Der gennemføres desuden en indsats over for invasive plantearter.